

Pavel Golia: Grajski vrtnar

1. Šolska ura

- V mislih se sprehodi skozi vprašanja in poskušaj nanje ustno odgovoriti.
- ▶ Kakšno je bilo življenje v srednjem veku? So bili vsi ljudje enakopravni? Kdo je imel v rokah oblast, pravice, sodstvo? Je bil fevdalec pravičen sodnik? So bili zakoni enaki za vse ljudi?
- ▶ Kje so živeli graščaki? Kakšno življenje so živeli? Kako so bogateli?
- ▶ Kje so običajno stali srednjeveški gradovi? Zakaj? Kakšne nevarnosti so pretile srednjeveški gospodi? Kdo je branil kralja pred sovražniki?
- ▶ Kdo je skrbel za izgled in urejenost gradu? So bili za svoje delo plačani?
- ▶ Zakaj se podložniki fevdalcem niso upirali?
- V berilu poišči besedilo *Grajski vrtnar*, avtorja Pavla Golie, v abecednem kazalu išči pod črko G.
- Preberi pesem Pavla Golie *Grajski vrtnar*.

- Pesem obnovi v največ 6 povedih. Obnovo zapiši v zvezek. Naslov v zvezku na umetnostni strani naj bo: Pavel Golia - Grajski vrtnar.

2. Šolska ura

- V berilu še enkrat preberi pesem Grajski vrtnar.
 - Odgovori s celimi povedmi v zvezek na umetnostno stran, vprašanj ni treba prepisovati (vsebinska analiza besedila).
-
- ▶ Katere izmed nastopajočih oseb so glavne, vplivajo na dogajanje? Katere osebe so stranske? (grajska gospa, sodnik, rabelj,...)
 - ▶ Kakšen je mlad vrtnar? Kaj prepeva? Označi ga.
 - ▶ Kdo ima poleg mladega vrtnarja še pomembno vlogo v pesmi?
 - ▶ Iz katerega sloja izhaja vrtnarjev nasprotnik? Kakšno moč ima? Označi ga.
 - ▶ Česa graščak osumi mladega vrtnarja?
 - ▶ Zakaj se ne da prepričati, da je vrtnar nedolžen?
 - ▶ S katerimi izrazi poimenuje graščak vrtnarja?
 - ▶ Natančno preberi 2. kitico. Kako se na graščakovo sodbo odziva grajska gospa?
 - ▶ Kako se je glasila sodnikova sodba?
 - ▶ Je graščaka prizadela? Zakaj ne?

- ▶ Kako je sodbo sprejela graščakova hči?
- ▶ Kako si razlagaš verz, v katerem grajska hči napoveduje, *da ne bo nosila več nobene suknjice*?
- ▶ Kam se je grajska hči odpravila navsezgodaj?
- ▶ Zakaj je množica odrevenela?
- ▶ Zadnja kitica je nekaj posebnega. V njej razbereš, da sta z grobov vrtnarja in grajske hčere zrasli dve roži, ki sta se prepletali med seboj. Kaj je pesnik želel povedati s tem? Kaj ti pove zadnji verz?

➤ Naredi še oblikovno analizo pesmi.

- Koliko kitic ima pesem? So kitice enako dolge?
- Poišči in izpiši iz pesmi nekaj primerov za različna pesniška sredstva. Najdeš lahko okrasne pridevke, poosebitve, pretiravanja, pomanjševalnice, podvojitve, soglasniški stik ...

➤ Prepiši spodnje povedi v zvezek.

- *Pesem govori o nepremostljivih socialnih razlikah med zaljubljenca. Takemu sporočilu pravimo socialna tema, pesmi pa SOCIALNA PESEM.*
- *Pesem govori tudi o nesrečni, neuresničljivi ljubezni med grajsko hčerko in vrtnarjem. Zato je pesem po temi tudi LJUBEZENSKA.*
- *Pesem Grajski vrtnar je pripovedna oz. epska in ustreza vsem značilnostim balade. Vsebina pesmi je žalostna, tragična, konec je tragičen, s premim govorom pesnik stopnjuje dramatičnost besedila. V pesmi je prisoten dramatski trikotnik.*